



Καταιγίδα διδακτορικών στα ελληνικά ιδρύματα

Μεταπτυχιακή... μανία έχει καταλάβει τόσο τους φοιτητές όσο και τους καθηγητές

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Οι αντίδοτο μακράς διαρκείας στην κρίση, του οποίου η ενεργητική δράση θα αποτυπωθεί στο εγγύς μέλλον στον επαγγελματικό στίβο, αντιμετωπίζουν ολοένα και περισσότεροι Έλληνες τις μεταπτυχιακές σπουδές. Οι νέοι πτυχιούχοι ΑΕΙ προβλέπουν σε ένα μεταπτυχιακό τίτλο –master ή διδακτορικό– καθώς επιδιώκουν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους (και το βιογραφικό τους) για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Μάλιστα, πολλοί ακολουθούν και διδακτορικές σπουδές, με στόχο και το «καρτζιλίκι» που τους εξασφαλίζει το πανεπιστήμιο ως διδακτορικούς υποτρόφους. Η Ελλάδα διαθέτει πάνω από 31.000 διδακτορικές, αριθμός διόλου ευκαταφρόνητος για τον πληθυσμό της. Βέβαια, οι σπουδές και η γνώση που παίρνουν οι νέοι αποτελούν τίλο, προσιτή αξία για τους ίδιους και, ευρύτερα, για την Ελλάδα. Όμως, υπάρχει και η άλλη όψη του νομίσματος. Η...μανία των μεταπτυχιακών σπουδών «εξαπλώθηκε» τα τελευταία χρόνια και στους καθηγητές των ελληνικών πανεπιστημίων, οι οποίοι οργανώνουν νέα προγράμματα με διδάκτρα για να αντισταθμίσουν τις οικονομικές τους απώλειες – σε επίπεδο μισθολογικών απολαβών, αλλά και κρατικής χρηματοδότησης του ιδρύματός τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι πρόσφατα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», Σύγκλητος μεγάλου πανεπιστημίου της χώρας σε μία μόνο συνεδρίασή της έδωσε το «πράσινο φως» για τη λειτουργία περίπου είκοσι νέων μεταπτυχιακών προγραμμάτων στο ίδρυμα.

Ειδικότερα, οι μεταπτυχιακές σπουδές χωρίζονται σε δύο κύκλους: στα μεταπτυχιακά προγράμματα (γίνονται σε ομάδες φοιτητών από

περισσότερους του ενός πανεπιστημιακών, είναι το πολύ διετούς διάρκειας και είναι ο κύκλος που προσελκύει τη μεγάλη μερίδα φοιτητών) και στο –εξειδικευμένο για κάθε φοιτητή– διδακτορικό. Με βάση τα στοιχεία του υπουργείου Παιδείας, μέσα στην τελευταία πενταετία περίπου 50.000 Έλληνες αποφοίτησαν ή συνεχίζουν να παρακολουθούν μεταπτυχιακά προγράμματα – δηλαδή περίπου 10.000 νέοι κάθε χρόνο. Τη μερίδα του λέοντος έχουν τα μεταπτυχιακά στις Θετικές Επιστήμες και ακολουθούν οι σπουδές πάνω σε οικονομικά αντικείμενα και οι τεχνολογικές επιστήμες.

Οι πρωταθλητές

Τα περισσότερα μεταπτυχιακά προγράμματα οργανώνονται στα ελληνικά πανεπιστήμια και ΤΕΙ. Χαρακτηριστικά, για το 2014-2015 χρηματοδοτούνται από το υπουργείο Παιδείας συνολικά 230 μεταπτυχιακά στα ελληνικά πανεπιστήμια. Τα περισσότερα –47– οργανώνονται στο Παν. Αθηνών και ακολουθούν το ΑΠΘ με 42, το Παν. Κρήτης με 34, το Πατρών με 29. Παράλληλα, οργανώνονται μεταπτυχιακά με διδάκτρα τόσο από τα δημόσια πανεπιστήμια όσο και από τα ιδιωτικά κολέγια. Μάλιστα, το τελευταίο ίδρυμα που το υπ. Παιδείας «απε-

λευθέρωσε» τα μεταπτυχιακά προγράμματα δίνοντας τη δυνατότητα/ευελιξία στα ίδια τα ΑΕΙ να αποφασίζουν την ίδρυσή τους, υπάρχει αύξηση των μεταπτυχιακών με διδάκτρα τα οποία φθάνουν έως τις 9.000 ευρώ ετησίως.

Από την άλλη, πολλοί Έλληνες έχουν παρακολουθήσει μεταπτυχιακά προγράμματα σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, προσβλέποντας και στην προοπτική να βρουν εργασία στην ίδια χώρα. Ενδεικτικά, οι τρεις στους τέσσερις Έλληνες επιστήμονες που μετανάστευσαν στο εξωτερικό για εξεύρεση δουλειάς έχουν μεταπτυχιακό τίτλο είτε από ΑΕΙ της Ελλάδας είτε του εξωτερικού. Από το 2009 μεταπτυχιακό τίτλο από ξένο πανεπιστήμιο πήραν περίπου 15.000 Έλληνες.

«Μετά το πρώτο πτυχίο, σε κάποιες σπουδές χρειάζεται ένας προσανατολισμός σε κάποιο επαγγελματικό πεδίο», ανέφερε, μιλώντας στην «Κ», ο Ανδρέας Νικολόπουλος, διευθυντής του μεταπτυχιακού στις διαπραγματεύσεις (DIN) του Οικονομικού Παν. Αθηνών. Κυρίως μεταπτυχιακή εξειδίκευση απαιτείται σε σπουδές χαμηλής ζήτησης στην αγορά εργασίας, όπως π.χ. οι ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες. Σύμφωνα με τον ίδιο, η ποιότητα ενός μεταπτυχιακού προγράμματος εξαρτάται από το πρόγραμμα των μαθημάτων, τους διδάσκοντες και την απορροφητικότητα των αποφοίτων του. «Η σωτηρία ίδρυση μεταπτυχιακών συχνά δεν απαντά σε ακαδημαϊκές ανάγκες, αλλά γίνεται είτε για να υπάρξουν έσοδα από τα διδάκτρα είτε για να χρησιμοποιηθούν στους ποικίλους σχετισμούς ισχύος στα ΑΕΙ. Γίνονται συνήθως στο άρπα-κόλλα», πρόσθεσε στην «Κ» η αναπληρώτρια καθηγήτρια του Παν. Αθηνών Βάσω Κιντή.

Στο επόμενο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών, η εκπόνηση ενός διδακτορικού διαρκεί τουλάχιστον τρία χρόνια. Με βάση τα στοιχεία που διέθεσε στην «Κ» το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, από το 1985 έχουν εκπονηθεί σε ελληνικά ή ξένα πανεπιστήμια 31.017 διδακτορικές διατριβές. Οι περισσότερες έχουν γίνει σε αντικείμενα των Επιστημών Υγείας (11.868), στις Φυσικές Επιστήμες (5.726) και στους τομείς της Μηχανικής και Τεχνολογίας (4.636). Βέβαια, η μεγάλη έκρηξη έγινε την τελευταία 15ετία, μέσα στην οποία έχουν εκπονηθεί οι δύο στις τρεις διδακτορικές διατριβές. Συγκεκριμένα, από το 2000 έως και το 2013 δόθηκαν 20.957 διδακτορικά (το 67,5% των συνολικά 31.017 διδακτορικών), ενώ την πενταετία 2009-2013 δόθηκαν 9.014 διδακτορικά (το 29%).

Εθνικός πλούτος

«Τα διδακτορικά αποτελούν τον πλούτο της χώρας. Είναι χαρακτηριστικό ότι πολλοί πανεπιστημιακοί, ερευνητές, αλλά και στελέχη επιχειρήσεων επισκέπτονται τον διαδικτυακό μας τόπο didaktorika.gr και αναζητούν διδακτορικές διατριβές σε αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν», ανέφερε στην «Κ» η Εύη Σακίνη, διευθύντρια του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης. Διδακτορικά επιλέγουν να εκπονήσουν όσοι πτυχιούχοι στοχεύουν σε ακαδημαϊκή καριέρα, ενώ μπορούν να εργασθούν και σε ερευνητικά κέντρα ή τμήματα έρευνας εταιρειών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Βέβαια, κατά τη διάρκεια του διδακτορικού, οι υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να προσβλέπουν σε μία μικρή αμοιβή μέσω υποτροφίας που έχουν κερδίσει ή από το πανεπιστήμιό τους κάνοντας βοηθητικό εκπαιδευτικό έργο.

Μεταπτυχιακά

50.000

νέοι παρακολούθησαν ή παρακολουθούν προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα την τελευταία πενταετία

15.000

Ο αριθμός όσων από το 2009 έλαβαν μεταπτυχιακό τίτλο από ξένο πανεπιστήμιο

μεταπτυχιακοί τίτλοι

11.000 Ελλάδα

7.922 Βρετανία

1.001 ΗΠΑ

868 Γαλλία

784 Ιταλία

525 Ολλανδία

230

μεταπτυχιακά προγράμματα στα ελληνικά πανεπιστήμια χρηματοδοτούνται από το υπ. Παιδείας για το 2014-2015

42 ΑΠΘ

47 Πανεπιστήμιο Αθηνών

29 Πανεπιστήμιο Πάτρων

34 Πανεπιστήμιο Κρήτης

Διδακτορικά

31.017

εξ αυτών διδακτορικές διατριβές έχουν εκπονηθεί σε ελληνικά ή ξένα πανεπιστήμια από το 1985

ΠΟΣΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΑ ΕΧΟΥΝ ΔΟΘΕΙ

2000-2013

2009-2013

Εξ αυτών

11.868

στην Ιατρική και Επιστήμες Υγείας

5.726

Φυσικές Επιστήμες

4.636

τομείς της Μηχανικής και Τεχνολογίας

20.957

9.014